Nasrudin-hodža

i druge priče

ZEM-ZEM

Biblioteka - Lektira moga srca

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

821.163.4 (497.6)-32:398

NASRUDINA hodža i druge priče / priredivač Adem Subašić ; [ilustracije Edin Hasanić]. - Bihać : Medžlis IZ, 2001. - 44 str. : ilustr. ; 22 cm.
(Biblioteka Lektira moga srca)

COBISS/BiH-ID 9190150

Na osnovu mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Federacije Bosne i Hercegovine broj: 02-15-1338/01, od 21. 03. 2001. godine, na ovaj proizvod iz člana 19. tačka 12. Uredbe sa zakonskom snagom o porezu na promet proizvoda i usluga ("Službene novine" Federacije BiH, broj 6/95, 25/97, 13/00 i 36/00.) ne plaća se porez na promet.

Izdavač:
MEDŽLIS IZ
Bihać
Suizdavač:
ZEM-ZEM, Sarajevo
Izbor priča i priređivač:
Adem Subašić
Ilustracija priča:
Edin Hasanić
Recenzenti:
mr. Zilhad Ključanin
mr. Enes Durmišević
Predgovor:
Hazim Akmadžić
Lektor i korektor:
prof. Dijana Subašić
Kompjuterska obrada:
Zebir Filović

Štampanje ove korisne knjige od srca su pomogli:

- *ABS BANKA D.D. Sarajevo*
- *INTERKLIMA Sarajevo*
- *KUMALIĆ D.O.O. Sanski Most*
- *Turistička agencija OTAS Sarajevo*
- *PROZOR-PLAST D.O.O. Sanski Most*
- *KVIM COMPANY Sanski Most*
- *APOTEKA DON Sanski Most*

S a d r ž a j:

stranica:

Predgovor *6-7*

Hodžina tevsija *8-9*

Hodžin turban *10-11*

Mula-Idris efendija *12-25*

Hodžina presuda *26-27*

Hikaja o tevekkulu *28-33*

Priča o jabuci *34-44*

Recenzija *45*

Nagradna igra *46-48*

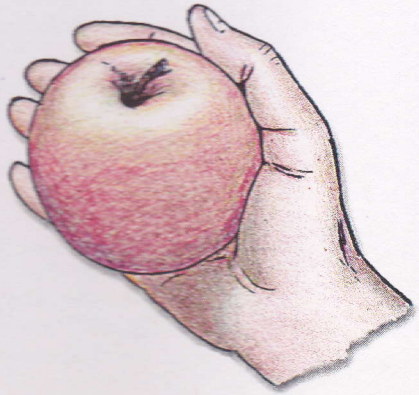

NASRUDIN-HODŽA I DRUGE PRIČE

Biblioteka: Lektira moga srca

Priređivač Adem Subašić

Prijevod Hikaje o tevekkulu i Priče o jabuci
Mirsad ef. Sedić
Mula Idris efendija iz zbirke "Hafizove latife"

MEDŽLIS IZ BIHAĆ

2001.god.

Predgovor

HIKAJA-PRIČA MOGA PODNEBLJA

Priredivač Adem Subašić razastirući ispred nas svu ljepotu i draž bošnjačke pripovijetke, upoznaje nas istovremeno sa višestoljetnom tradicijom pripovijedanja u Bošnjaka, a što se u posljednjih nekoliko desetljeća bilo sačuvalo samo u kućama rijetkih, da bi u svoj svojoj ljepoti ponovo zauzelo mjesto u srcima Bošnjaka i Bošnjakinja krajem devedesetih prošlog stoljeća.

Siguran sam da mladi čitalac već pogađa da je riječ o *hikaji* koja u našim krajevima nastaje nakon dolaska Osmanlija. Narodni pripovjedač njegovao je ovaj žanr stoljećima, sve do današnjih dana.

Živeći u jednom drugom i bitno drugačijem vremenu, mi stariji, učili smo tuđe narodne pripovijesti i bajke, tuđu poeziju, a o *hikaji* nam nikad niko u školi nije ništa govorio. Srećom, sad je drugačije.

Šta je hikaja ?

Hikaja (neki je nazivaju i hićaja) je kratka narodna priča šaljivog ili polušaljivog sadržaja sa obaveznom poučnom porukom. Ono što *hikaju* odvaja od svih drugih žanrova je to, da je njena poučna srž motivirana islamskom tradicijom i običajima bosanskih muslimana. Ako znamo da muslimani svoje spoznaje o vjeri i životu crpe iz Kur'ana Časnog, onda nam nije teško zaključiti da su *hikaje* zapravo na jedan popularan i lagahan način interpretacije onoga što svaki musliman spoznaje učeći Kur'an Časni.

Kao književni žanr *hikaja* je posebno interesantna jer ona u sebi sadrži elemente koji su karakteristični i za druge žanrove, rodove književne forme. Pored pripovjedačkog u *hikaji* je utkana ironija kojom se ismijavaju ljudska pohlepa i gramzivost, zatim jasno je određena linija izmedu dobra i zla, posebno je pogodna za vaspitavanje mlađih da izrastu u poštene ljude, istinske vjernike-muslimane koji će svojom čestitošću i vjerom u Allaha dž.š. širiti islam.

Hikaja se nekad pripovijedala na sijelima, posebno u vrijeme mjeseca ramazana, poslije teravih-namaza, kad bi se muslimani okupili, a onda bi neki od njih uz obaveznu Bismillu započeo pripovijedati *hikaju.* Pripovijedanje bi se nekada znalo oduljiti do duboko u noć. Uz muslimanske epske pjesme koje su se popijevale uz tamburicu ili šargiju to je bio najčešci način očuvanja i širenja islamskog duha i kulture kod Bošnjaka.

Danas, uz usmeno pripovijedanje do nas polahko ali sigurno dopiru i knjige u kojima su zapisane *hikaje,* možemo ih čuti putem radija i televizije, pročitati u štampi, ali ipak, najljepše su one koje nam kazuju naši didovi i nene.

Nadati se, da će *hikaje* i o *hikajama* govoriti i nastavnici bosanskog jezika.

Hazim Akmadžić, književnik

Hodžina tevsija

Došli hodži gosti pa on naredi ženi da savije veliku pitu, ali ona mu reče da u kući nemaju nijedne velike tevsije. Ode hodža do komšije i zamoli ga da mu da na zajam veliku tevsiju.

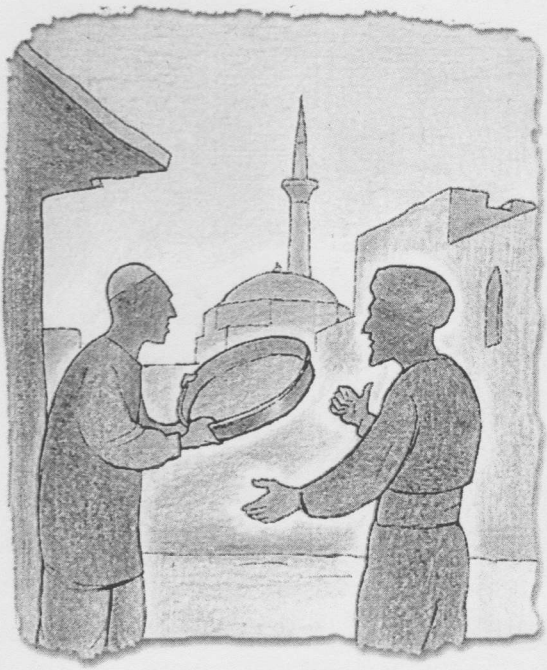

Sutradan, vrati hodža veliku tevsiju komšiji. Komšija gleda i vidi u svojoj tevsiji još jednu manju, koju je hodža tu stavio.

"Kakva je ovo mala tevsija u mojoj tevsiji?", upita začuđeni komšija.

"Obadvije su tvoje. Velika tevsija je bila trudna i sinoć je

rodila ovu malu", odgovori hodža.

"Ja ludog li hodže", pomisli komšija i odnese obadvije tevsije u svoju kuću.

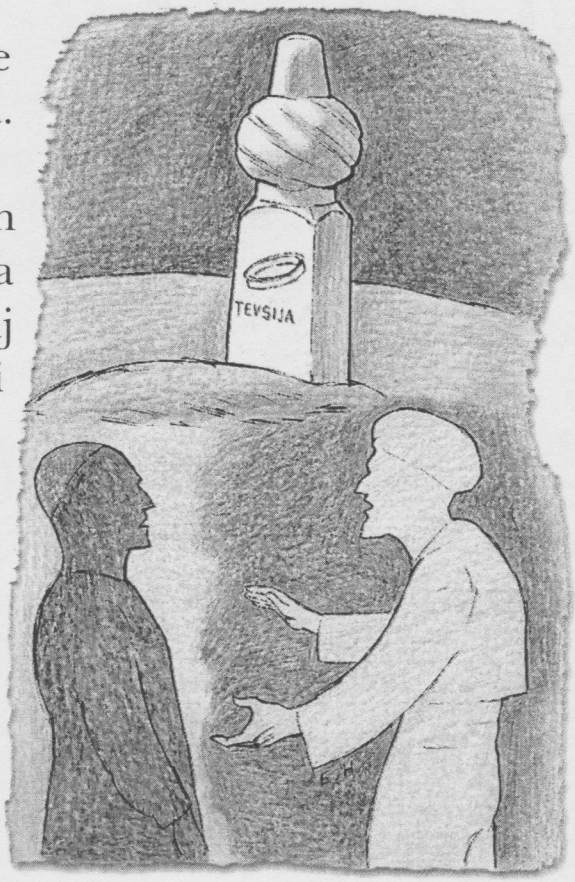

Poslije nekoliko dana hodži ponovo došli gosti i on opet navrati kod komšije da pozajmi veliku tevsiju. Ovaj to jedva dočekao, nadajući se da će mu hodža opet vratiti dvije, njegovu veliku i malu tevsiju, koja se rodila. Prošlo je više dana i cijela hefta, a hodža se ne pomalja sa tevsijom. Komšija ode hodžinoj kući pa ga priupita:

"Boga ti, hodža, što ti meni ne vraćaš moju tevsiju?"

"Allahu rahmetile. Tvoja je tevsija preselila na ahiret", odgovori hodža.

"Ama, čovječe, kako tevsija može umrijeti?", pobuni se komšija.

"A prije me nisi pitao kako tevsija može rađati!!!", odbrusi mu hodža i zalupi mu vrata pred nosom.

Hodžin turban

Kad je Nasrudin-hodža postao vrlo poznat po svojoj mudrosti, njegove džematlije mu kupe veliki turban, kakav su nosili samo veliki ljudi poznati po svojem znanju i pameti.

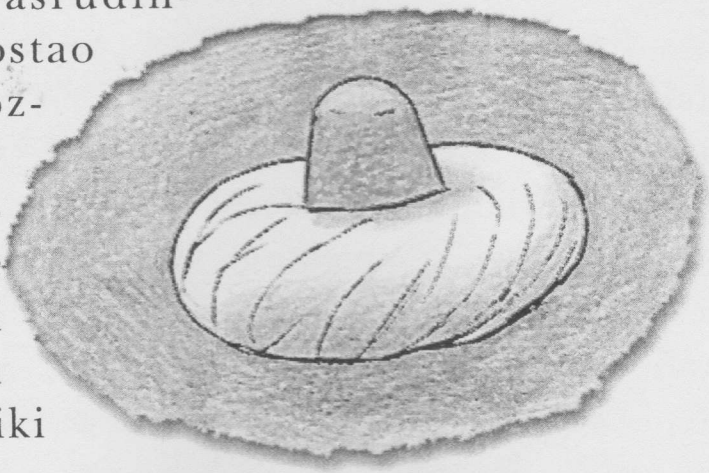

Jednog jutra u njegovu džamiju dođe čovjek koji nije umio ni čitati ni pisati, pa zamoli hodžu da mu pročita pismo, koje bijaše

tog jutra dobio.

Hodža pogleda pismo i vidje da je ono napisano na jednom od starih istočnjačkih jezika koje ni on nije mogao razumjeti.

"Ovo ti ja ne mogu čitati", reče hodža. "Pismo je napisano jezikom koji ja ne razumijem".

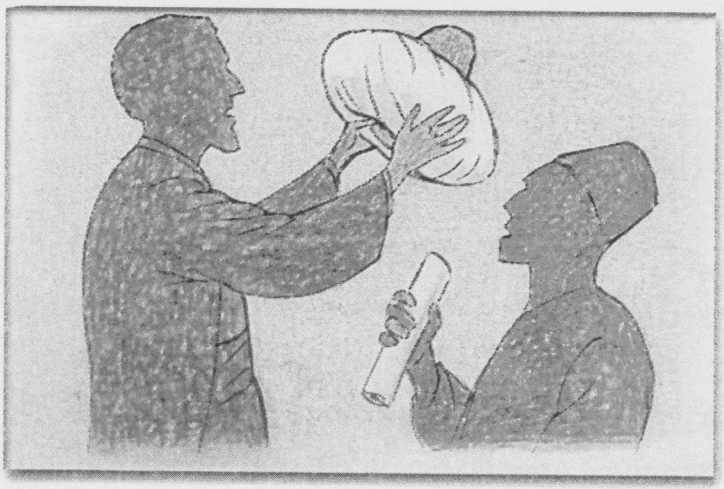

Kad to ču, čovjek se razljuti pa zagalami na hodžu:

"Kako te nije stid da nosiš taj turban na glavi, kad nisi u stanju da pročitaš ni jedno obično pismo!?"

Hodža skide turban, pruži ga čovjeku pa reče:

"Ako ti misliš da sva pamet i znanje dolazi iz turbana, evo ti ga, stavi ga na svoju glavu, pa pročitaj pismo sam".

Mula-Idris efendija

U vrijeme aneksije Bosne i Hercegovine od strane Austro-Ugarske, a i ranije, mnogo je bošnjačkog naroda odselilo u Tursku. Mnogi od naših iseljenika, dolazeći u kontakt sa svojim zemljacima u Bosni i Hercegovini, od stida i sramote nisu kazivali svoje pravo stanje niti da su se pokajali što su napustili svoj vatan, već su mnogi pričali da su se obogatili i da im je tamo lijepo. Mnogi su im počeli i vjerovati. Tako je i neki Bošnjak, po imenu Idris, odlučio da i on odseli. Imao je neko imanje, rasprodao

ga i sa ženom i djecom krenuo za Istanbul.

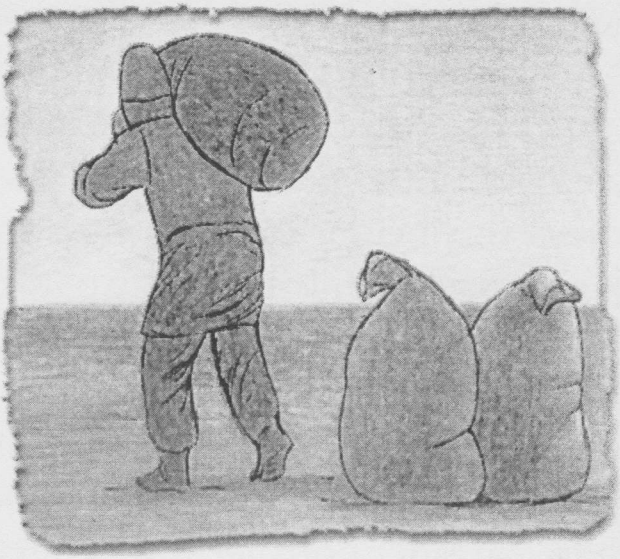

Odmah po dolasku kupi neke prostorije. U jednu smjesti porodicu, a u drugoj otvori bakalsku radnju. Ne prođe dugo a on bankrotira, pa zatvori bakalnicu. Kako nije imao nikakva zanata a nije bio ni školovan, odluči da ode u hamale. Od hamalske zarade imao je samo dan i idaru, samo da vodi i održava goli život.

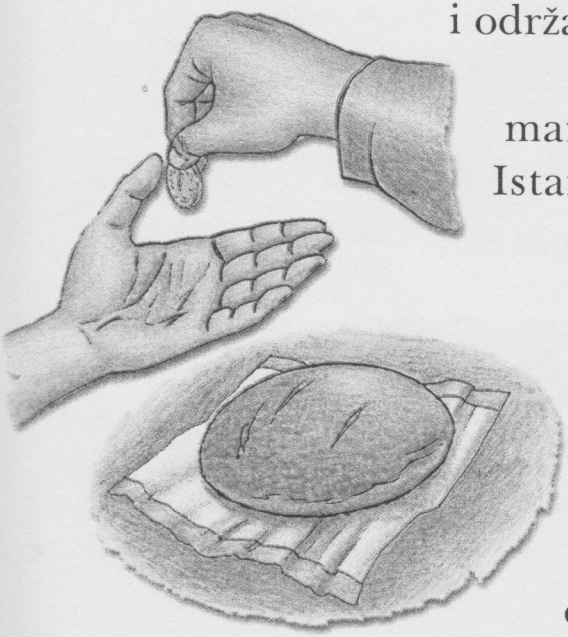

Međutim, i od toga se sve manje zarađivalo jer je u Istanbulu bio veliki broj hamala, pa je sada mogao zaraditi samo sebi hljeb. Svaki dan vraćajući se kući svratio bi nekom pekaru i kupio od njega hljeb. Jednog dana nije ništa zaradio, ali da bi djeci makar hljeba donio, svrati se pekaru i zatraži

jedan hljeb na veresiju, govoreći da mu je zarada ispala kroz šupalj džep.

Pekar ga odbije i naruži kako nije u stanju ni hljeba zaraditi. Tako ponižen dođe kući i šutke se uvuče da ga djeca ne bi čula. Žena ga je odmah upitala je li šta donio, jer je gladnu djecu jedva uspavala. On joj je odgovorio da taj dan nije ništa zaradio. Teško mu je bilo zbog djece pa je rano otišao iz kuće da ga djeca ne vide. Taj dan je otišao na morsku obalu, na pristanište, gdje brodovi dolaze. Čekajući na dolazak brodova, od nervoze je uzeo jedan štap, šarajući i odsijecajući komad po komad.

Čim brod pristade uz obalu, poleti da bi šta zaradio,

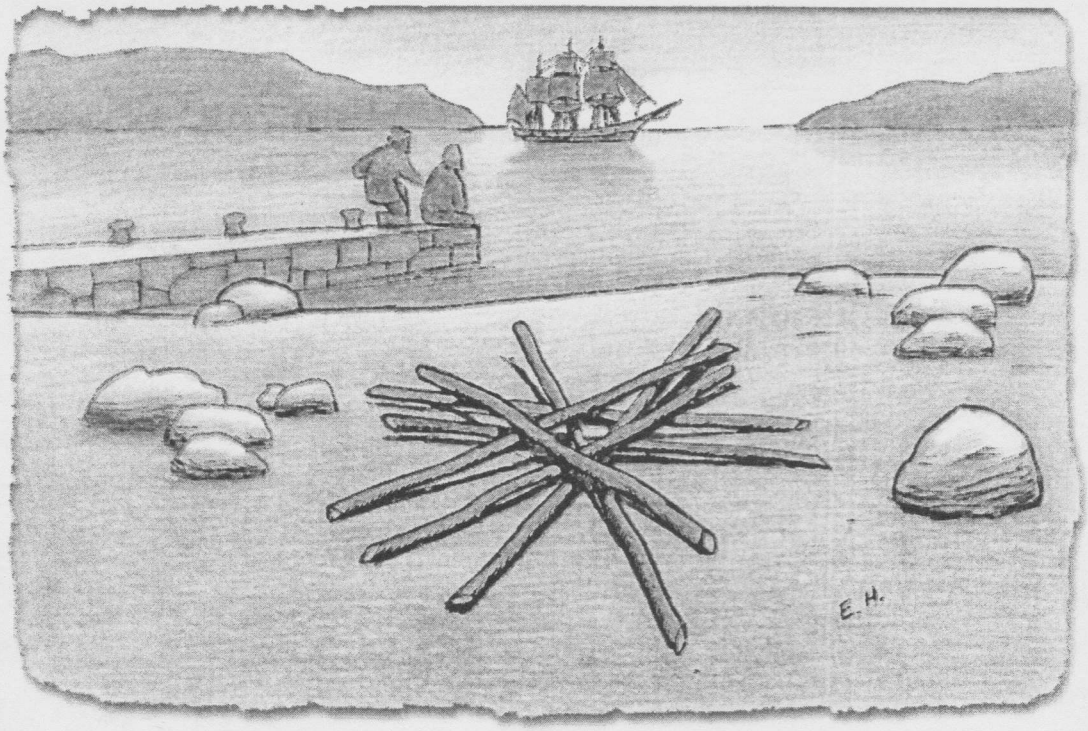

ali ni ovoga puta nije imao sreće. Kada se vratio na mjesto gdje je iščekivao brod opazi da su se štapovi koje je on rezao od štapa, nazidali jedan na drugi. Tako mu sinu ideja, pa pokupi štapiće i krenu kući. Čim je stigao kući, žena ga upita je li šta donio djeci. A on odgovori da nije i kaza joj da on nije više Idris , nego Mula-Idris efendija. Žena začuđeno upita, očito zadovoljna i obradovana tom viješću:

"A kako si dobio to zvanje?"

A on joj reče:

"Vraćajući se kući, sreo me je čovjek u zelenoj odori, kao Dobri i reče:

"Dobro slušaj što ću ti reći, ti više nisi Idris, nego Mula-Idris efendija i od sada ko god ti se obrati, kao bolestan ili je u nekoj nevolji, ti ga uputi pomoću tih štapića".

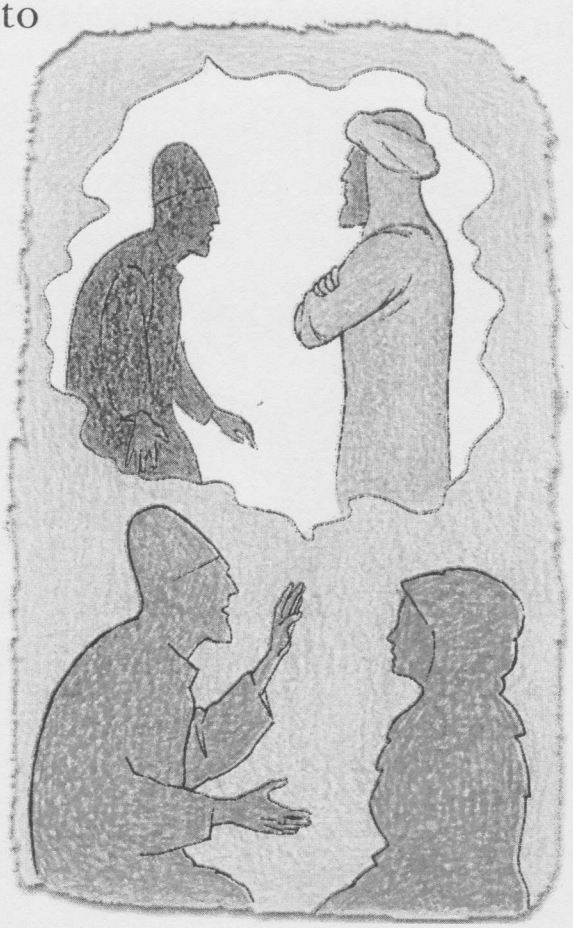

Žena je imala u komšiluku neku komšinicu koja je bila za nekim hadžijom, ali ju je

on pustio. Tako je hadžija morao svakog petka da joj donese takozvanu idaru, od koje će se izdržavati. Sve što bi joj preteklo od idare, davala bi Idrisovoj djeci. To ih je zbližilo i često su se posjećivale.

Mula-Idris efendinica, da bi se pohvalila, odmah ode hadžinici i ispriča kako njezin muž nije više Idris nego Mula-Idris efendija i da može mnogima u nevolji pomoći. Čuvši to, hadžinica je odmah upita:

"Bi li meni mogao pomoći da mi se hadžija vrati?"

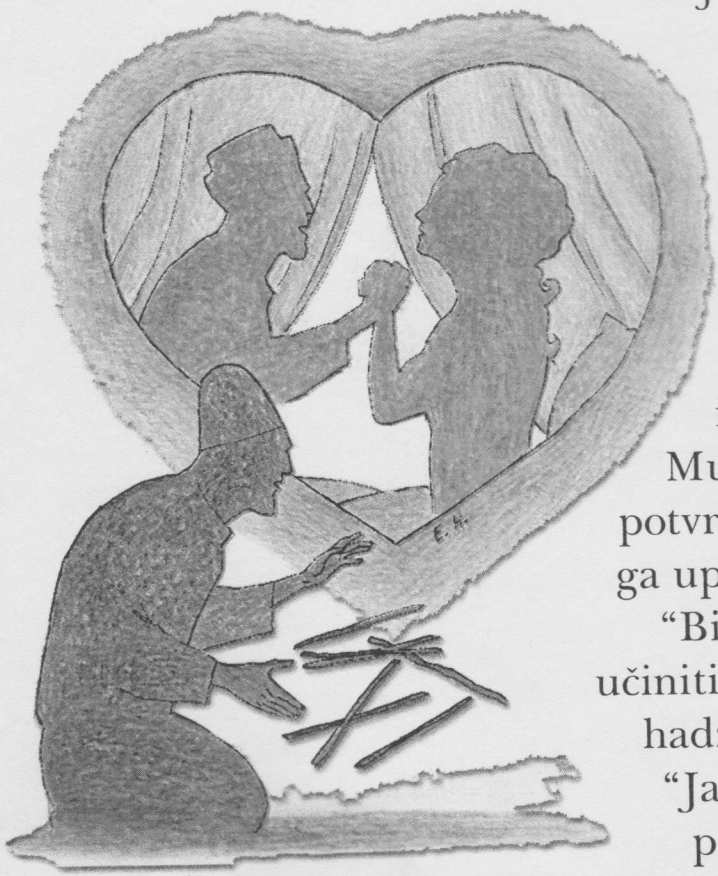

"Vjerovatno bi", odgovori Mula-Idris efendinica.

Hadžinica se obraduje i odmah ode Mula-Idris efendiji, da provjeri je li ta vijest istinita. Kada joj Mula-Idris efendija potvrdno odgovori, ona ga upita:

"Bi li ti mogao što učiniti da se meni moj hadžija vrati?"

"Ja kako, s Božijom pomoći", reče on,

baci onaj jedan štapić i veli:

"Tebi plaho dobro pada", pa baci drugi i reče joj :

"Tvoj je hadžija, ako Bog da". Hadžinica se obraduje i počne ga blagosivati .

Mula-Idris efendija je upozori da se pred hadžijin dolazak lijepo obuče, da se dotjera kao mlada i da ga lijepo dočeka, da pripremi kahvu i jelo, da prihvati zembilj u kome joj donosi idaru, da ga uzme ispod ruke i u dobrom raspoloženju odvede u sobu, gdje će zajedno popiti kahvu.

Hadžinica ga je poslušala. Kad je hadžija donio idaru, iznenadio se njezinom ljepotom, i odmah mu zvrkne oko, jer ga je prije dočekivala podvezane glave, uz galamu i namrštena. Hadžinica mu je pričala, lijepo ga sa dobrodošlicom dočekala, prihvativši od njega zembilj i odvela ga na čardak, posadila ga na šiljte, uz ihram, kahvu i doručak. Hadžija, iznenađen tim lijepim postupkom i ihramom, počne poluglasno govoriti:

"A ja, bogme, nema ništa bez stare". Tako više puta ponavljajući hadžija i ostane kod hadžinice.

Hadžinica, prezadovoljna i radosna, ode Mula-Idris efendiji sa posebnim darovima, zahvaljujući mu na savjetima. Brzo se ta vijest raširi po komšiluku, tako da je Mula-Idris efendija imao pune ruke posla.

Više nije imao problema sa neimaštinom, brzo se obogatio i lijepo se urahatio.

Jednog dana neko je ukrao sultanov muhur. Provedena je istraga na sve strane, bez uspjeha. Jednom veziru iznenada naumpade Mula-Idris efendija, te kaza sultanu kako ima naki Bošnjak po imenu Mula-Idris efendija koji svašta zna. Sultan ga odmah pozva i reče kako mu je neko ukrao muhur, te mu naredi da odmah nađe i lopova i muhur.

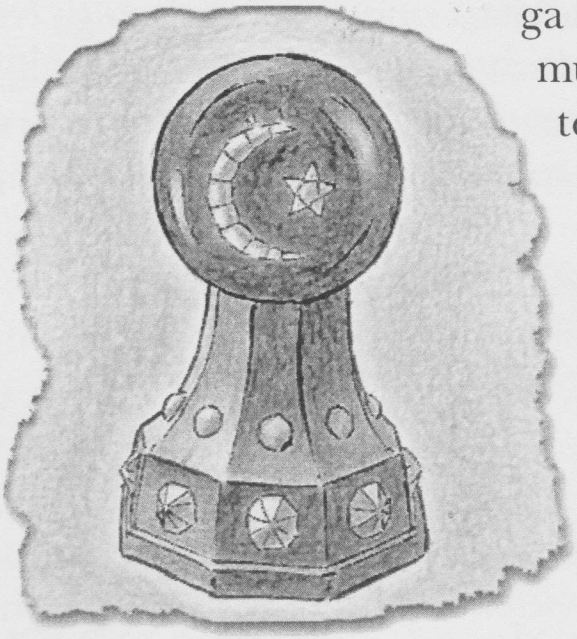

Mula-Idris efendija je pokušao ubijediti sultana da on to ne može pronaći. Sultan mu zaprijeti smrću ako ne izvrši zapovjed. Našavši se u nevolji, efendija se snađe i predloži sultanu da sazove sve dvorjane. Kada se ovi iskupiše, efendija ih ispitivački osmotri, a kako je bio promućuran, brzo ustanovi kod jednog vezira uznemirenost. Zatraži od sultana da se svi dvorjanci raspuste a on ode osumnjičenom.

Čim je ušao kod njega, vezir priznade da je muhur kod njega, te da je pokušao pomoći jednoj starici da ostvari svoja prava. U momentu sultanove odsutnosti, on uzme muhur, ali sultan se vrati i on nemajući kud, stavi

muhur u džep, iščekujući zgodnu priliku da ga vrati, na isto mjesto.

Vezir poče preklinjati Mula-Idris efediju da ga spasi i ne otkrije i predade mu muhur. Mula-Idris efendija mu je obećao da ga neće otkriti. Efendija pronađe u dvorcu crnu patku u koju stavi muhur a onda predloži sultanu da ponovo sazove sve dvorjane. Kada se skupiše, Mula-Idris efendija istupi pred njih, baci jedan štapić i reče da se muhur nalazi u jednome hajvanu u carevini. Sultan ga upita kako doći do tog hajvana. Mula-Idris efendija baci drugi štapić i reče da se muhur nalazi u nekom hajvanu u

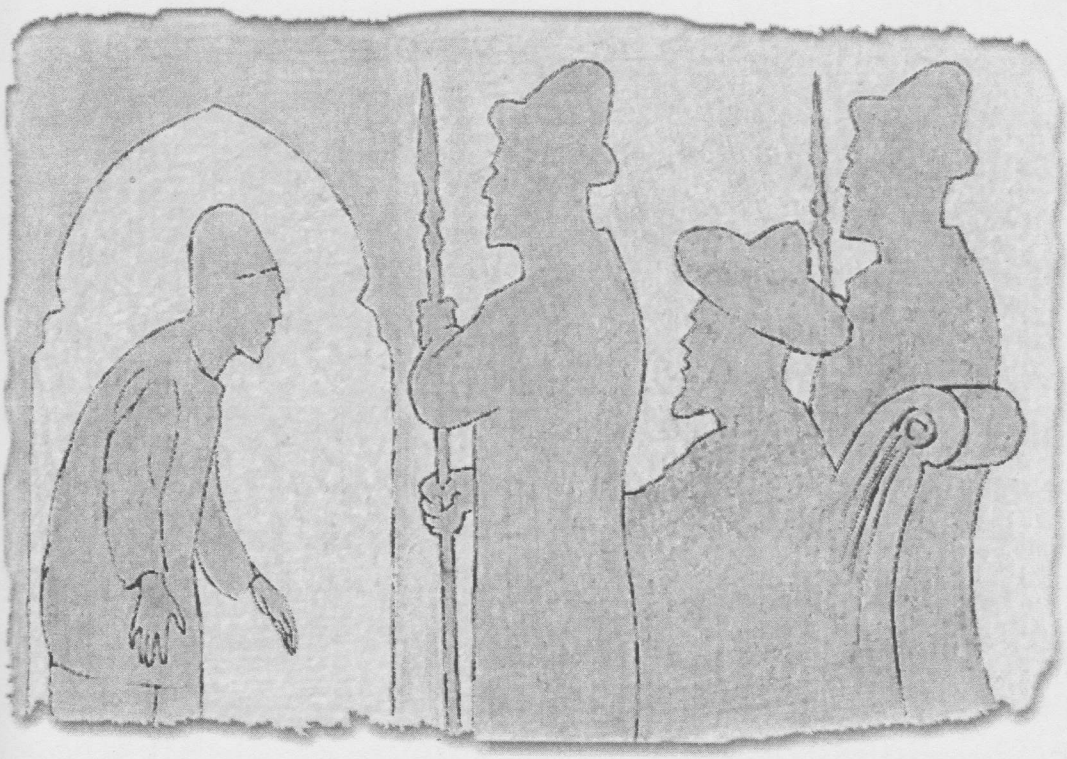

Istambulu. Sultan je ponovo upitao, kako doći do određenog hajvana. Mula-Idris efendija baci i treći štapić i veli :

"Muhur se nalazi u nekom hajvanu u dvoru".

Zatim Mula-Idris efendija baci i četvrti štapić i kaza:

"Muhur se nalazi u crnoj patki".

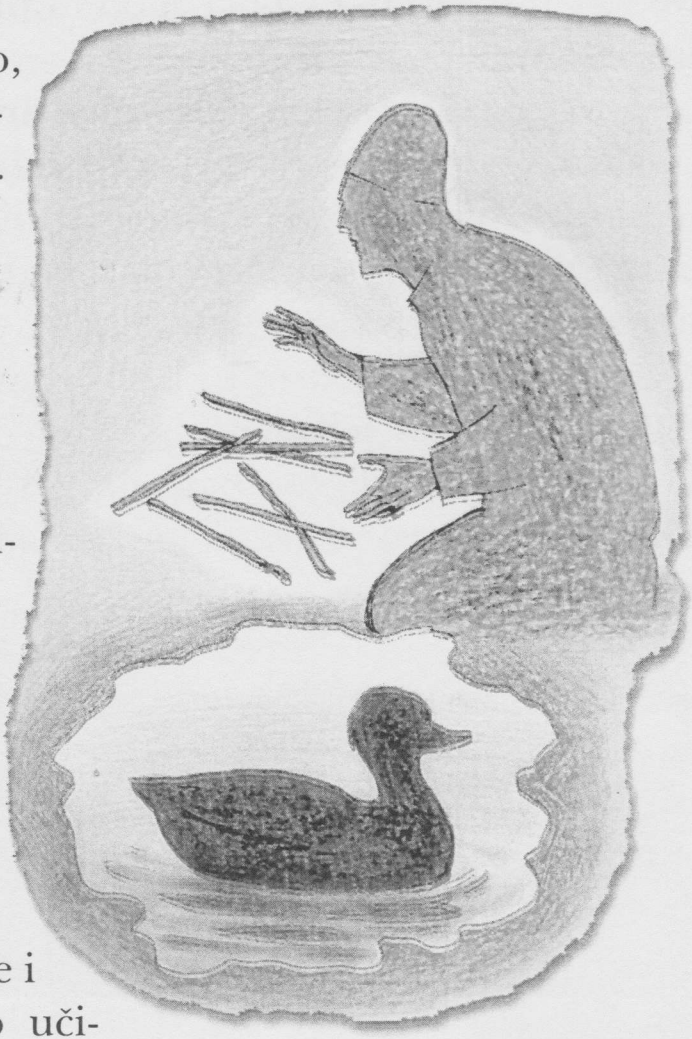

Sultan naredi da se odmah donese crna patka i da se pred svima zakolje i raspori. Kada je to učinjeno, ukaza se muhur, a prisutni začuđeni i iznenađeni tolikim znanjem Mula-Idris efendije, čestitaše mu i raziđu se. Sultan ga upita da li zna osobu koja je to učinila, a on odgovori da ne zna, te da je dovoljno da se iznašao muhur. Sultan ga nagradi titulom paše. Od tada je Mula-Idris paša živio u strahu da se nešto slično pono-

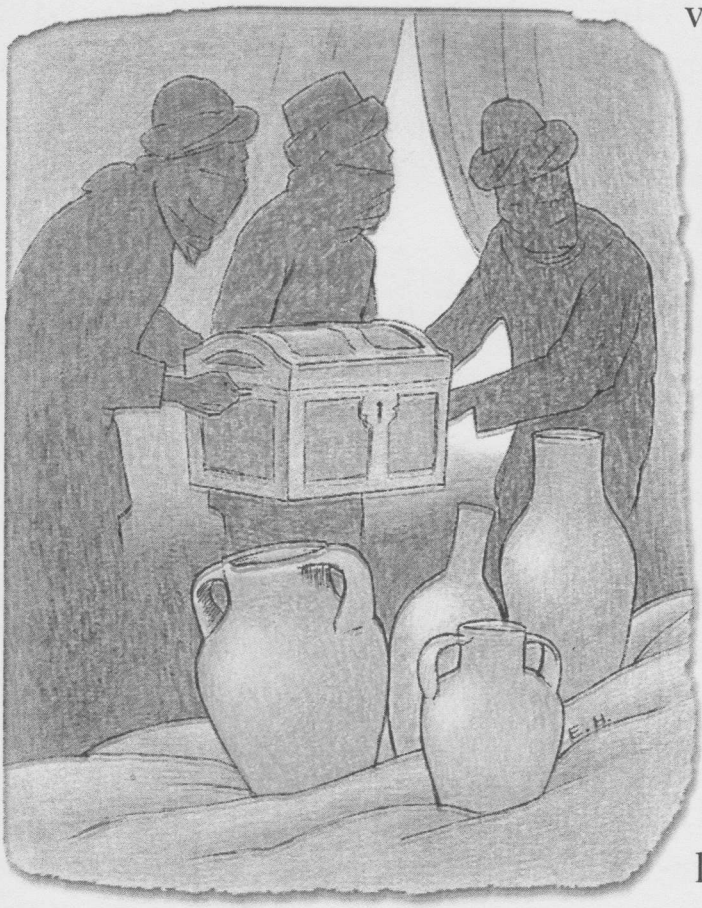

vo ne desi.

Nakon izvjesnog vremena ponovo se desi krađa na dvoru. Ovoga puta ukradena je carska hazna ili blagajna. Sultan ponovo pozva Mula-Idris pašu i naredi mu da pronađe kasu u roku od mjesec dana, a ako je ne pronađe, ode mu glava. Uzalud paša molio sultana da ga oslobodi obaveze, sultan nije htio ni da čuje. Mula-Idris paša, tužan i zabrinut, vrati se kući. Usput je sabrao trideset kamenčića. Ženu je obavjestio da još ima trideset dana života i da mu je želja da ih provede u samoći, pobožnosti i razmišljanju. Kamenčiće je stavio pokraj sebe, u jednu posudu, da bi u nju bacao jedan po jedan kamenčić i na taj način odbrojavao posljednje dane.

Haki-paša, jedan od uvaženih vezira na dvoru, sa još

dvojicom svojih povjerljivih prijatelja, odnio je kasu. Niko nije mogao ni posumnjati u tako uvaženu ličnost, kao što je Haki-paša i on je bio siguran da ga neće otkriti, ali se bojao Mula-Idris paše i njegova znanja. Saznavši da se Mula-Idris povukao u kuću, naredi on jednom od svojih saučesnika da se popne na jedno drvo, pokraj Mula-Idris pašine kuće i da prati šta će paša raditi. Kada se popeo, uhoda je vidio Mula-Idris pašu samog u sobi kako tespiha. Kada je bilo oko pola noći, Mula-Idris paša je uzeo jedan kamenčić i bacajući ga u ćasu izgovori:

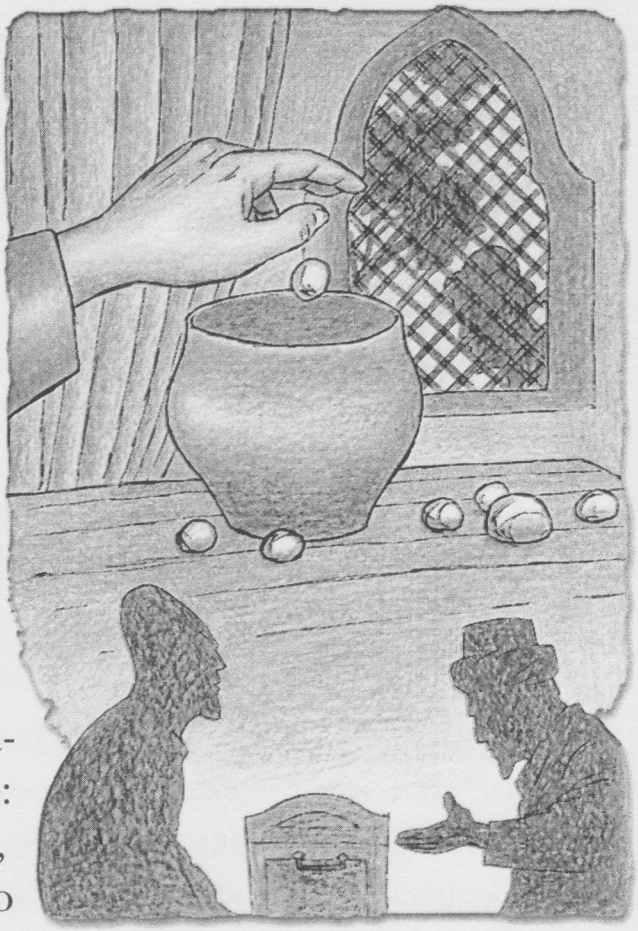

"Eh, evo ga prvi!", misleći da je prošao prvi dan.

Haki-pašin saučesnik, čuvši te riječi, bio je uvjeren da se to na njega odnosi, kao na prvog od njih trojice. Odmah siđe sa drveta i probudi Haki-

pašu i saopći mu šta je doživio. Čuvši to, Haki-paša naredi drugom saučesniku da ode drugu noć. I ovaj je isto učinio. Kada je bilo oko pola noći, Mula-Idris paša uze drugi kamenčić i, stavljajući ga u ćasu, izgovori:

"Evo i ovaj drugi", misleći da prođe i drugi dan, a saučesnik je mislio da se to na njega odnosi, jer je on drugi od trojice, pa sav usplahiren i prestrašen dotrči Haki-paši i kaže :

"Mula-Idris paša zna da su oni odnijeli kasu".

Haki-paša, da bi se i sam uvjerio, treću noć, popne se na drvo da posmatra šta radi Mula-Idris paša.

Kad je bilo oko pola noći Mula-Idris paša uzme treći kamenčić, kako bi odbrojao i treći dan, ali potrefi na malo veći kamenčić i izgovori:

"Eh, evo i ovaj veliki, treći!" Bila je to jasna spoznaja Haki-paši da Mula-Idris paša sigurno zna da su njih troji-ca uklonili kasu .

Siđe sa drveta i pokuca Mula-Idris paši na vrata. Kada je ovaj otvorio vrata, začuđeno ga upita:

"Zar si ti, Haki-pašo?".

"Jesam, moj Mula-Idris pašo, došao sam da te zamolim da me spasiš i da ti kažem da s ovim nisam imao lošu namjeru. Želio sam da spasim jednu pokrajinu koju su murtati htjeli otuđiti od naše carevine i da ovim novcem naoružam vojsku, kako bih sačuvao tu pokrajinu.

Sada je eto moj život u tvojim rukama.

Mula-Idris paša ga je lijepo saslušao i na kraju mu reče da donese kasu i da se ne brine za svoj život.

Rano ujutro odnese Mula-Idris paša kasu u dvor i ostavi je tamo gdje je i bila a onda obavijesti sultana da je kasa na svom mjestu. Kad je sultan pregledao i ustanovio da je sve u redu upitao ga je:

"A ko je ukrao kasu?"

"Padišahu, važno je da je kasa vraćena, a ko je to uradio, ne znam ti kazati, kazao je Idris-paša. I dalje je Mula-Idris paša živio u neizvjesnosti očekujući još kakav slučaj, koji bi mogao biti još teži, strahujući da mu sreća neće biti naklonjena kao do sada, pa odluči da se oslobodi toga straha i neizvjesnosti, te naumi da uradi kakvu budalaštinu, koja će ga okaraktrisati i svrstati u neuravnotežene ljude. Znajući da sultan svakog petka ide u hamam da se kupa i kad se raspremi počne se kupati (a dozvoljen mu je pristup sultanu u svaka doba) naumi da

ga tako raspremljena iznese na ulicu, misleći da će ga sultan smatrati neuračunljivim, i riješiti ga obaveze. Što smislio - to i učinio. Ali, u momentu kada je sultan izišao na ulicu, desi se zemljotres koji poruši hamam. Tako se ispostavi da je Mula-Idris paša sultana spasio od stradanja, pa ga proglase evlijom. Vladar mu zahvali i nagradi ga. Kada je vidio da mu nije pošlo za rukom da se izbavi od neizvjesnosti, zatraži da ga sultan primi.

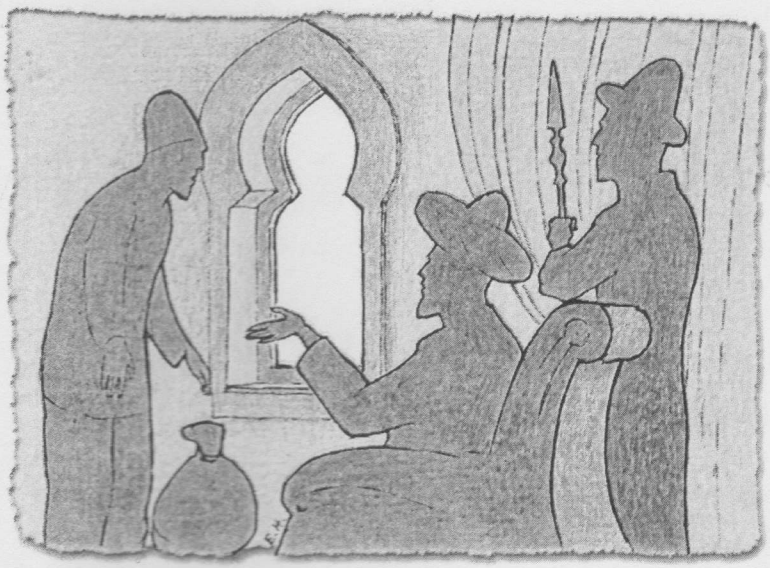

Kada dođe pred vladara, Mula-Idris paša mu ispiča sav svoj hal, kako su svi njegovi uspjesi slučajni a da on ništa ne zna, niti posjeduje kakvu nauku i da ga zbog toga oslobodi svake odgovornosti.

Sultan ga saluša i reče mu:

"Ja znam da je istina sve što si govorio, ali moje paše, veziri i ostalo osoblje dvora moraju znati da među nama ima jedan MULA-IDRIS EFENDIJA.

Nakon toga ga otpusti i oslobodi obaveze.☪

Hodžina presuda

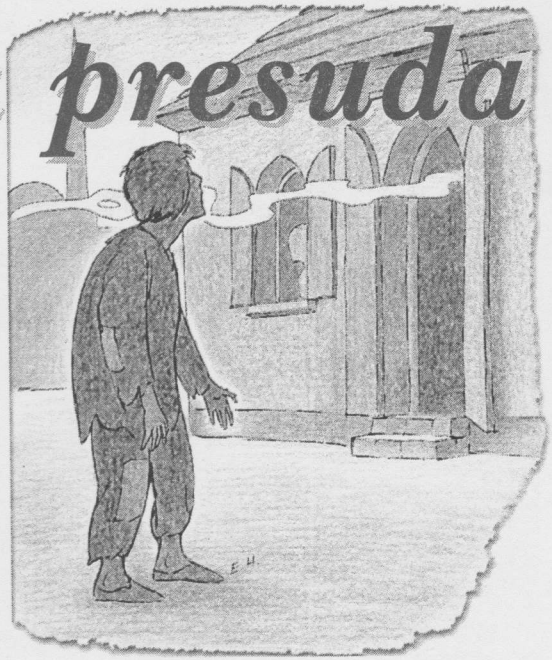

Sprozora najveće aščinice u selu, u kojem je živio Nasrudin-hodža, osjećao se miris finih jela i mezetluka.

Jedan siromah naišao tuda pa stao pod pendžer i miriše. Nije imao ni pare u džepu pa je mogao tako stajati i udisati predivne mirise.

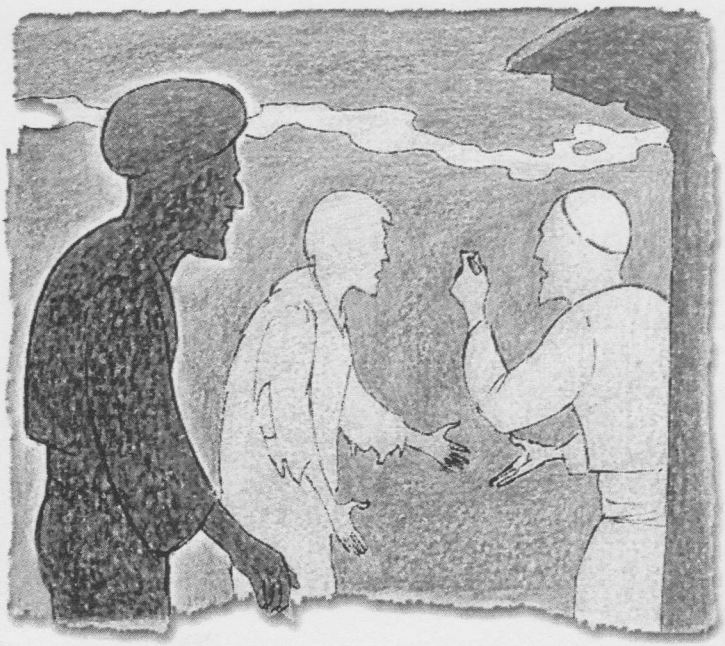

Odjednom se na vratima pojavi gazda aščinice pa zgrabi siromaha i zatraži da mu plati što je mirisao mirođije iz njegove radnje. Kako siromah neimade ni pare u džepu, aščija ga odvede do

Nasrudin-hodže, koji je bio i kadija u selu, da mu on presudi. Kad je hodža saslušao optužbu, malo razmisli pa izreče presudu:

"Poštovani aščijo, ovaj ovdje čovjek je dužan da ti plati, pet dinara ".

Potom hodža izvadi iz džepa pet dinara, pa ih stavi u ćasu i poče njima zveckati pored aščijina uha.

"Eto, sad ti je dug plaćen", reče hodža, pa vrati pare sebi u džep.

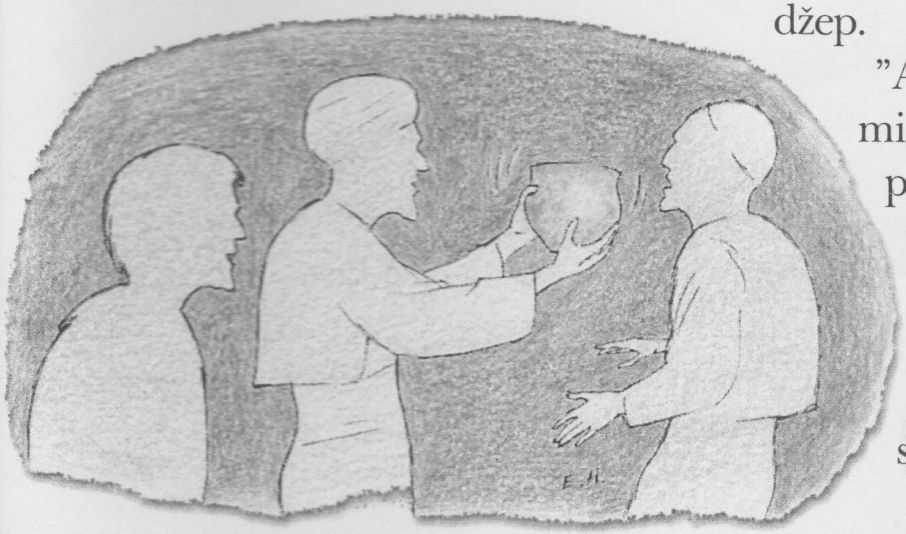

"Ama, kako mi je dug plaćen, kad nisam dobio ni dinara?!", razgalami se aščija.

"Dobio si pare isto onako kako je ovaj siromah pojeo tvoju hranu", odgovori Nasrudin-hodža. ☪

Hikaja o tevekkulu

Priča se da je Hatim El-es Sammi bio čovjek sa mnogobrojnom porodicom. Imao je dosta i muške i ženske djece, a nije imao ni jedno jedino zrno žita za hranu.

Uvijek se oslanjao na Boga iskrenim tevekkulom.

Jedne noći je sjedio sa svojim drugovima, i pored ostalog, počeše da razgovaraju o hadždžu.

U Hatimovo se srce ugnjezdi jaka želja da i on ode u Mekku, pa pošto ode kući, ukućanima pričati o svom razgovoru, na kraju im reče:

"Kada bi vi svome babi dozvolili da ove godine ode

na hadždž i posjeti Allahovu kuću, pa da tamo uputim Allahu džellešanuhu molbu da nam pomogne".

Njegova žena i djeca odgovoriše:

"Ti bi u ovakvome stanju, gdje nigdje ništa nemaš i pored svih nas, u ovakvoj oskudici, išao na hadždž!"

Jedna od Hatimovih djevojčica onda reče:

"Šta je vama, ako mu dozvolite da ide, ništa nećete izgubiti. Pustite ga da ide gdje hoće jer je on taj koji traži nafaku, a ne onaj koji je daje".

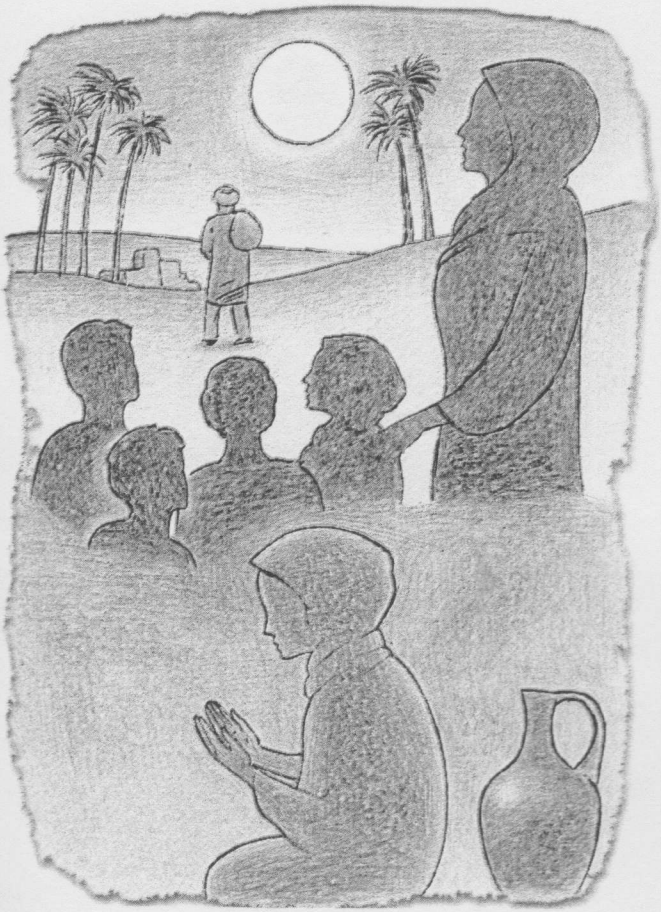

Ostali razmisliše i rekoše:

"Tako nam Allaha, ova mala pravo kaže, idi oče kuda god želiš".

Otac istog momenta ustade, spremi ihrame i ode put Mekke. Kada je osvanulo jutro počeše dolaziti komšije i koriti familiju što je dozvolila ocu da ode, a njih tako nezbrinute ostavi.

Njegova djeca

stadoše grditi onu malu govoreći:

"Da si ti šutjela ni mi ne bismo ništa rekli".

Ona mala podignu dlanove prema nebu i reče:

"Allahu, Gospodaru i Zaštitniče, ljudima uvijek dobro daješ i nemoj ih zapostaviti. Pomozi mi i nemoj me zastiditi".

U to vrijeme je izašao vladar te pokrajine u lov. A pošto se izgubio od većine svoje pratnje, ožedni i krenu prema nekoj kući, koju je ugledao, da traži vode.

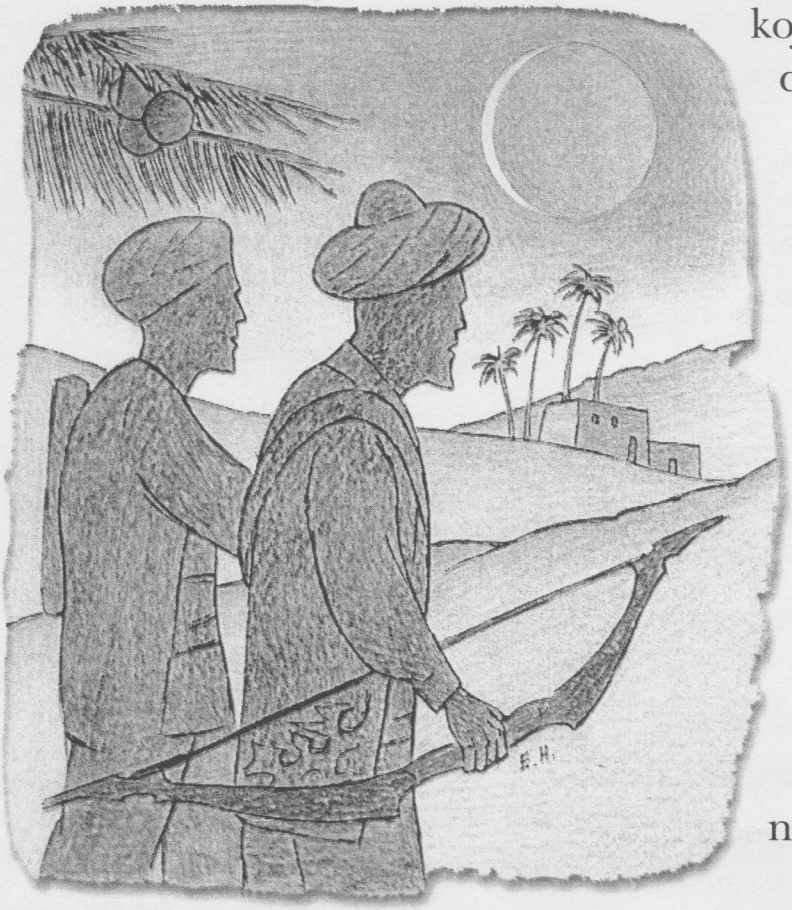

To bijaše Hatimova kuća i kada vladar pokuca na vrata, upitaše ga:

"Ko je?"

On odgovori:

"Vladar je ovdje, tražim vode za piće".

Hatimova žena pogleda put nebesa i reče:

"Gospodaru,

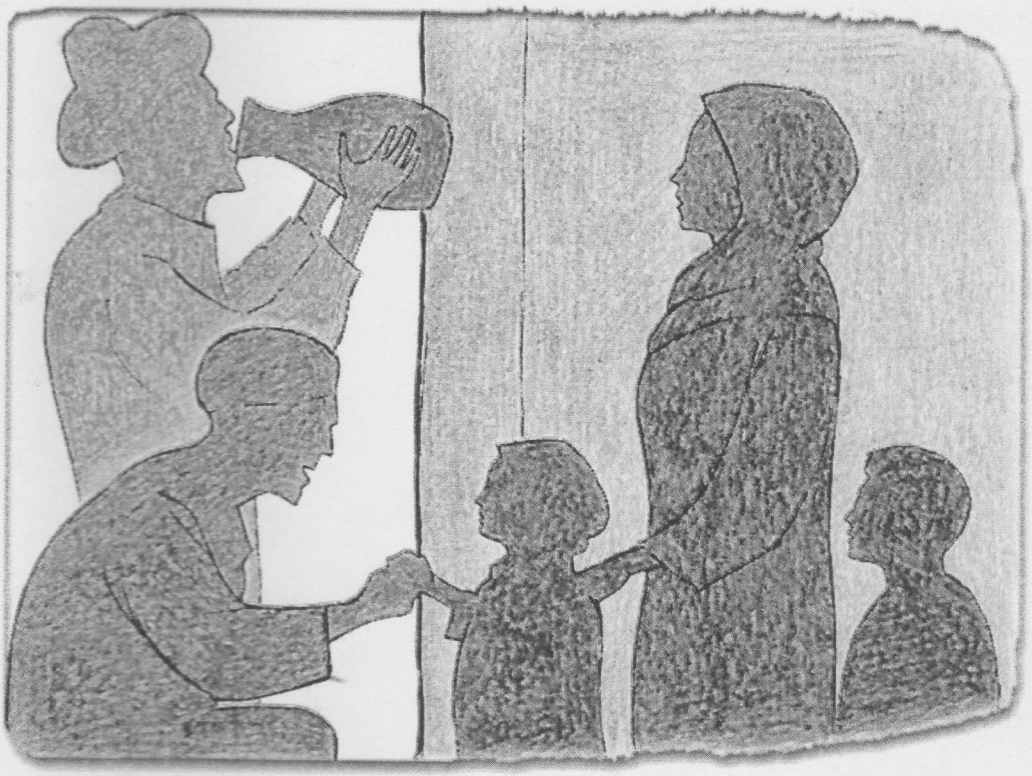

slavljen ti si, sinoć zanoćismo gladni a danas pred našim vratima stoji vladar i traži da ga napojimo".

Ona zatim uze najnoviji vrč, i napuni ga vodom te ga dodade vladaru. Vladar uze vrč, napi se vode iz njega i učini mu se kao neko vrlo lijepo piće. Upita:

"Da li je ovo kuća nekog velikaša?"

Na što mu se odgovori, da je to kuća jednog od odanih Božijih robova, Hatima El-es Sammija.

Vladar reče da je čuo za njega, a vezir mu reče:

"Gospodine, čuo sam da je on sinoć otišao na hadždž u Mekku, a svojoj familiji nije ostavio ništa, a obavješten sam da su svi njegovi ukućani sinoć zanoćili gladni".

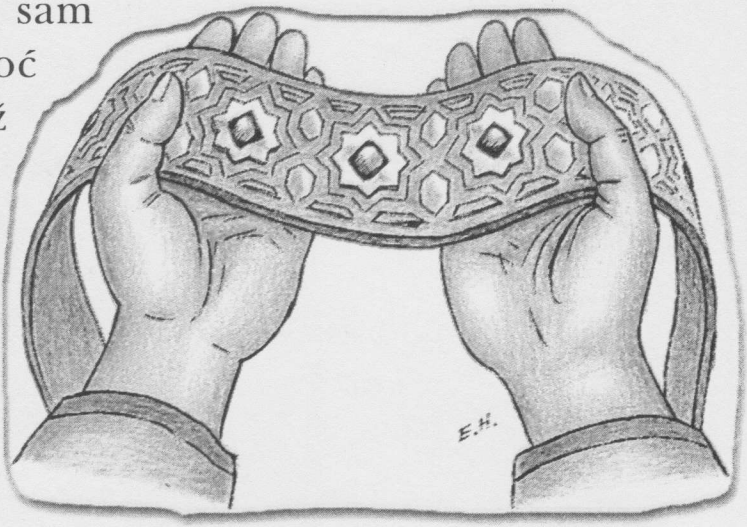

Vladar reče:

"A još im i mi otežavamo i onako tešku situaciju. To nije nimalo humano!"

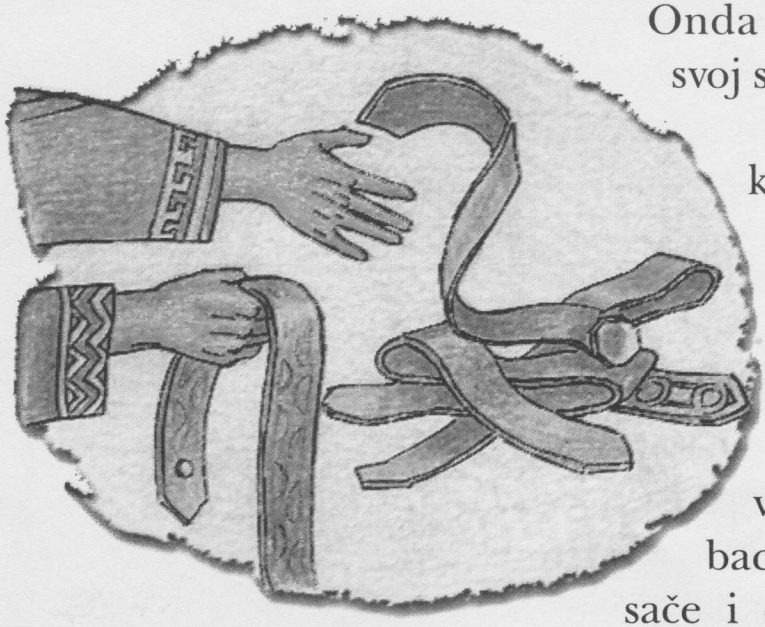

Onda vladar skinu svoj skupocjeni pojas i baci ga u kuću, govoreći : "Ko mene poštuje i voli neka da svoj opasač".

Svi vladarevi prijatelji pobacaše svoje opasače i okrenuše se pa

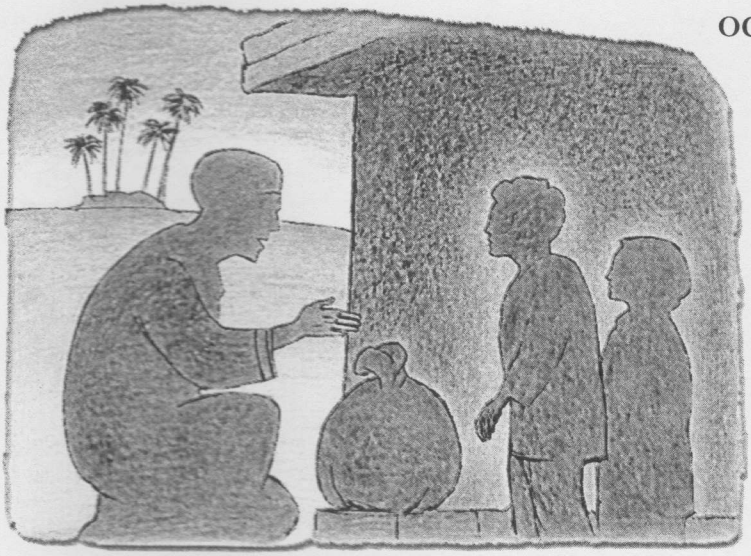

odoše.

Vezir viknu: "Es-selamu 'alejkum, o ukućani, odmah se vraćam da otkupim od vas te opasače".

Kada je vladar stigao na odredište, vrati se vezir i donese ogromnu količinu novca, koliko su vrijedili ti opasači te ih otkupi od Hatimovih ukućana.

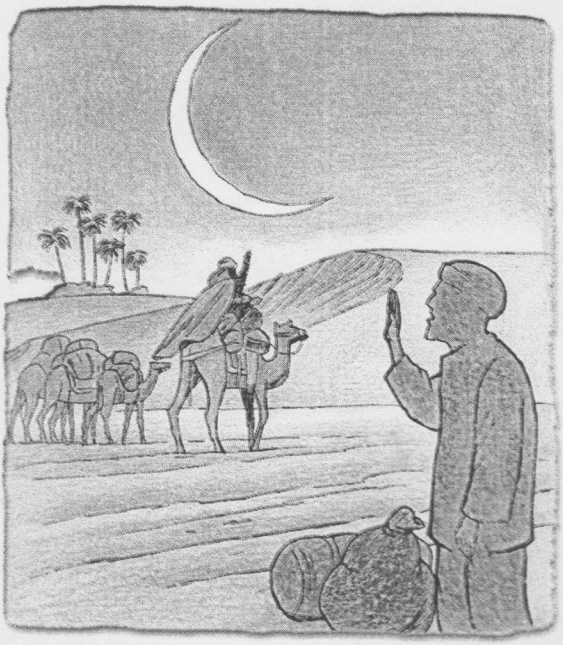

Što se Hatima tiče, on isti dan od vođe karavana dobi besplatnu hranu i piće, jer je ozdravio, nakon što je Hatim uputio Allahu dželleša-nuhu dovu da ga izliječi.

Tako Allah nagradi i Hatima i njegovu porodicu zbog pravog i istinskog tevekkula. ☪

Priča o jabuci

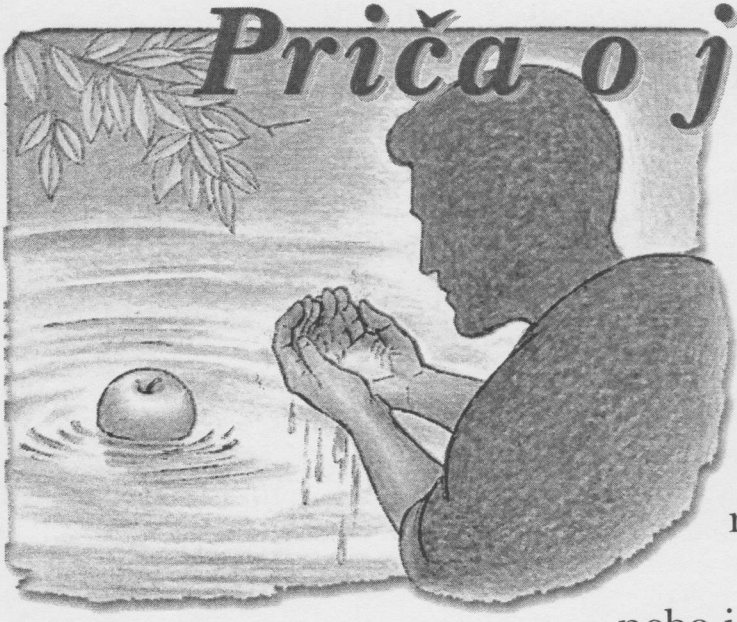

Priča se da je jedan dobri, pobožni i lijepi mladić, jednog dana šetao između voćnjaka, obalom potoka, gledajući u nebo i razmišljajući kako je uzdignuto, kako je sazdano, kakoli ga je Allah divno stvorio i ukrasio.

Posmatrao je vodu sa obale uživajući u njenoj ljepoti, divio se njenom žuboru i skakutanju sa kamena na kamen. Sjeo je na obalu gledajući na stabla okićena svakojakim plodovima i opojnim mirisima što se šire kroz zrak.

Do njega je dopirao poj ptica i njihov veseli cvrkut. Iz njihovih srca je odzvanjalo:

"Slavljen neka je naš Uzvišeni Gospodar."

Pružio je mladić ruke prema vodi da se abdesti, a abdest je oružje vjernika, međutim, mladić se silno iznenadi kada u vodi ugleda jednu lijepu jabuku. Uzeo je

mladić jabuku, računajući je u nafaku koju je Allah poslao. Okretao je mladić jabuku u ruci misleći: "Kako li je velika i lijepa."

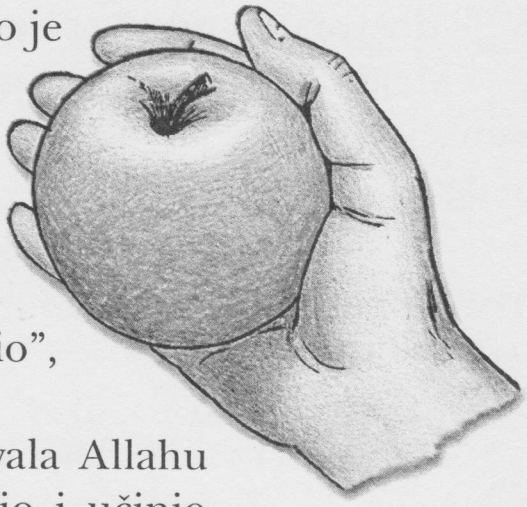

"Bismillah."

"Allahu, blagoslovi nas u onome čime si nas opskrbio", i pojede mladić jabuku.

"Kako li je ukusna. Hvala Allahu koji nas je nahranio, napojio i učinio nas muslimanima."

Međutim, mladić samo što pojede jabuku iznenada se zabrinu zbog misli koje mu okupiraše glavu. Počeo je da misli o porijeklu jabuke. Kako to da je tako jednostavno uračuna u nafaku od Allaha? A možda je jabuka pripadala nekom drugom.

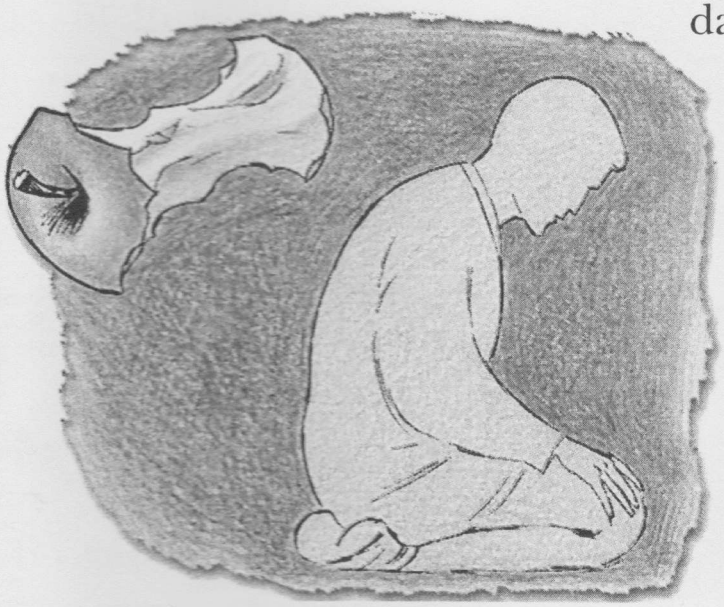

"Kako ću pojesti jabuku bez znanja njenog vlasnika?"

(A on je uvijek nastojao da jede samo ono što je halal, ono što je dozvoljeno od strane Allaha dželešanuhu.)

Mladić je krenuo obalom uz potok, nadajući se da će pronaći vlasnika jabuke, ali nakon dosta hoda ne nađe nikoga.

Tu pokraj samog izvora pronašao je voćnjak, a u njemu stablo jabuke prepuno plodova i pogledavši u njih, uzviknuo je:

"Allahu ekber!"

Pokuša da nađe vlasnika voćnjaka pozivajući ga što je mogao glasnije:

"O vlasniče! O gazda!"

Na te riječi stvarno dotrča neki čovjek. Mladić reče:

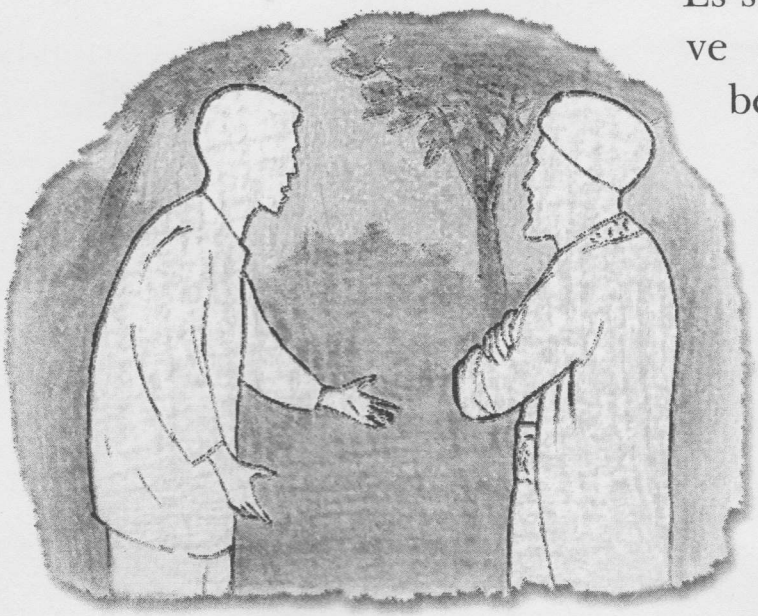

"Es-selamu 'alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu!"

"Ve 'alejkumu-s-selam ve rahmetullahi ve berekatuhu!", reče čovjek i upita:

"Šta se desilo, dijete?"

Mladić odgovori:

"Hvala Allahu, ja sam dobro."

"Prepao si me sa svojom galamom i vikom, pa sam pomislio da si u nevolji i da tražiš spas."

Mladić reče:

"Tako je, baš tražim spas!"

"A od čega?", upita čovjek.

"Tražim spas od džehennemske vatre i srdžbe svoga Gospodara", reče mladić.

"Zbunio si me mladiću. Šta te je to natjeralo da tražiš spas od džehenemske vatre."

"Pojeo sam jednu jabuku iz tvog voćnjaka, bez tvoga znanja i dozvole, pa te sada molim da od mene primiš novac za nju i da mi je halališ."

"Jabuka!? Novac za nju!? Halal!? Šta ti to znači, mladiću? Jabuka je obična sitnica i njena vrijednost je beznačajna u odnosu na ovoliki voćnjak."

"Onda mi je halali ili uzmi njenu protuvrijednost."

"Da ti je halalim? Kako ti je ime, mladiću?"

"Ime mi je Sabit."

"Neka te Allah učvrsti u vjerovanju i tvom ubjeđenju i neka ti poveća bogobojaznost i čednost."

"Hoćeš li mi halaliti?"

"Ne."

"A zašto? Ja nisam htio da te oštetim niti tvoj voćnjak da okrnjim. Jabuka je sama niz vodu došla do mene i ja sam je pojeo ne znajući da tebi pripada."

"Ne pripada ona meni i nisam ja vlasnik voćnjaka."

Taj čovjek je bio samo čuvar voćnjaka a od Sabita je čuo pravu lekciju o uzimanju samo onoga što je s pravom i što je halal i ne prelaženju Allahovih granica.

Sabit je krenuo ulicama grada, raspitujući se kod ljudi za ulicu gdje je stanovao vlasnik voćnjaka i kad je stigao pred vrata njegove kuće tri puta pokuca na vrata. (On je uistinu odgojen islamskim odgojem po pitanju traženja dozvole za ulazak u kuću.)

I izađe vlasnik voćnjaka.

"Es-salamu 'alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu!"

"Ve 'alekumu-s-selam ve rahmetullahi ve berekatuhu! Dobro došao, mladiću. Izvoli uđi."

Obradova se Sabit vidjevši dobrodošlicu na licu vlasnika voćnjaka, pa reče u sebi:

"Na ovome čovjeku se odmah vidi njegova dobrota. Sad ću se ja, ako Allah da, riješiti svoje brige." (Pa, kao što ste čuli, domaćin je Sabita vrlo lijepo dočekao i počeo da ga gosti kao što je dužnost svakome muslimanu prema gostu.)

Kada je Sabid vidio da ga je domaćin stvarno lijepo ugostio i iz pristojnosti ga ne pita zašto je došao, Sabit mu reče:

"Ja sam pojeo jednu tvoju jabuku, koja je stigla do mene potokom iz tvojega vrta, pa želim od tebe da primiš

njenu protuvrjednost i da mi je halališ."

Čovjek je od čuda otvorio usta, slušajući šta mu mladić govori, a onda mu se obrati: "Ne. Neću ti halaliti. Neću se zadovoljiti niti novčićem, niti s mnogo više novaca."

"Ali zašto? Ja to nisam uradio želeći da ti nanesem štetu, niti iz neprijateljstva prema tebi. Želim da mi halališ jabuku."

Vlasnik voćnjaka reče:

"Halaliću ti samo ako pristaneš da se oženiš sa mojom ćerkom."

"Sabit se čak i obradovao čuvši taj uslov jer on nije bio oženjen, a želio je da svoju bogobojaznost upotpuni

brakom.

Međutim, domaćin mu nije dozvolio da mnogo razmišlja nego mu se ponovo obrati:

"Da bi sve u vezi te ženidbe bilo jasno, reći ću ti osobine svoje ćerke."

"Kakve osobine?"

"Ona je slijepa."

Sabit je zanijemio od čuda, ali vlasnik voćnjaka mu ne dozvoli da dođe do riječi nego mu reče i drugu osobinu svoje ćerke.

"Ona je nijema! Nikako ne govori! Ona je još i gluha i sakata je i u noge i ruke."

Prenuo se Sabit od svega što je čuo, od nemilosrdnog uslova koji mu je postavljen pa je počeo da misli: Ako prihvatim ovaj brak konačno ću dobiti halal za jabuku i riješiti se teškog bremena koje me je pritisnulo. A ako odbijem on mi neće halaliti, pa ću na Sudnjem danu biti pitan i odgovoran što sam pojeo tuđu jabuku. Koja li je stvar lakša? Sabit shvati da je brak i mučenje s tom ženom lakše od kazne na Sudnjem danu i tako prihvati ženidbu s ćerkom vlasnika voćnjaka.

Dogovorili su se o danu vjenčanja, a Sabit je vlasniku voćnjaka dao svoju adresu.

Ali, prije tog određenog dana, Sabit ču kucanje na vratima svoje kuće, pa ode i otvori vrata. Na vratima ugleda vlasnika voćnjaka, oca svoje mlade.

"Es-selamu 'alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu!"

"Ve 'alejkumu-s-selam ve rahmetullahi ve berekatuhu, dobro došao. Kako si? Da možda nisi odustao od svoga uslova?"

"Ne, dijete. Muslimani se moraju pridržavati svojih uslova."

"U svakom slučaju, dobro došao."

"Bolje reci - dobro došla, moja ženo i moja nevjesto."

"A gdje je mlada?"

"Eto je, dolazi sa svojom rodbinom i familijom."

"Onda, dobro došli svi skupa."

Vlasnik pokaza skupini da uđe u Sabitovu kuću i oni počeše ulaziti pjevušeći. (Eh, da je mlada kao što bi Sabit sigurno želio, bila bi to velika radost.)

Sabit među gostima primjeti mladu obučenu u svečano ruho a bijaše tako lijepa i privlačna.

I ona pogleda u Sabida, pošto joj je otac rukom pokazao na njega, kako bi ga upoznala. Imala je lice puno skrušenosti i ozbiljnosti. Nazva mu selam, a onda iz stida i pristojnosti obori svoj pogled. Sabit je bio silno zbunjen i iznenađen. Vlasnik voćnjaka prekinu ovu zbunjenost i iznenađenost, pa uze Sabita i ćerku za ruke i upita da li su zadovoljni jedno s drugim.

Njihova lica ozari osmjeh kad on viknu starog Mesauda: "Piši, s Allahovim blagoslovom, vjenčani ugovor."

I kada svi čestitaše jedni drugima i uputiše Allahu dovu za sreću i blagoslov, zatražiše dozvolu da se vrate, te vlasnik voćnjaka zatvori vrata kuće i ostavi Sabita i njegovu mladu.

Kakvo iznenađenje!!! Je li Allah izliječio Sabitovu mladu i vratio joj vid, govor i sluh, te ruke i noge? Zaista, Allah može sve da učini.

Sabit upita mladu:

"Ko si ti, Allah ti se smilovao?"

"Ja sam tvoja žena, Sabite. Otac mi je mnogo pričao o tebi, pa sam saznala o tvojoj bogobojaznosti i čednosti i

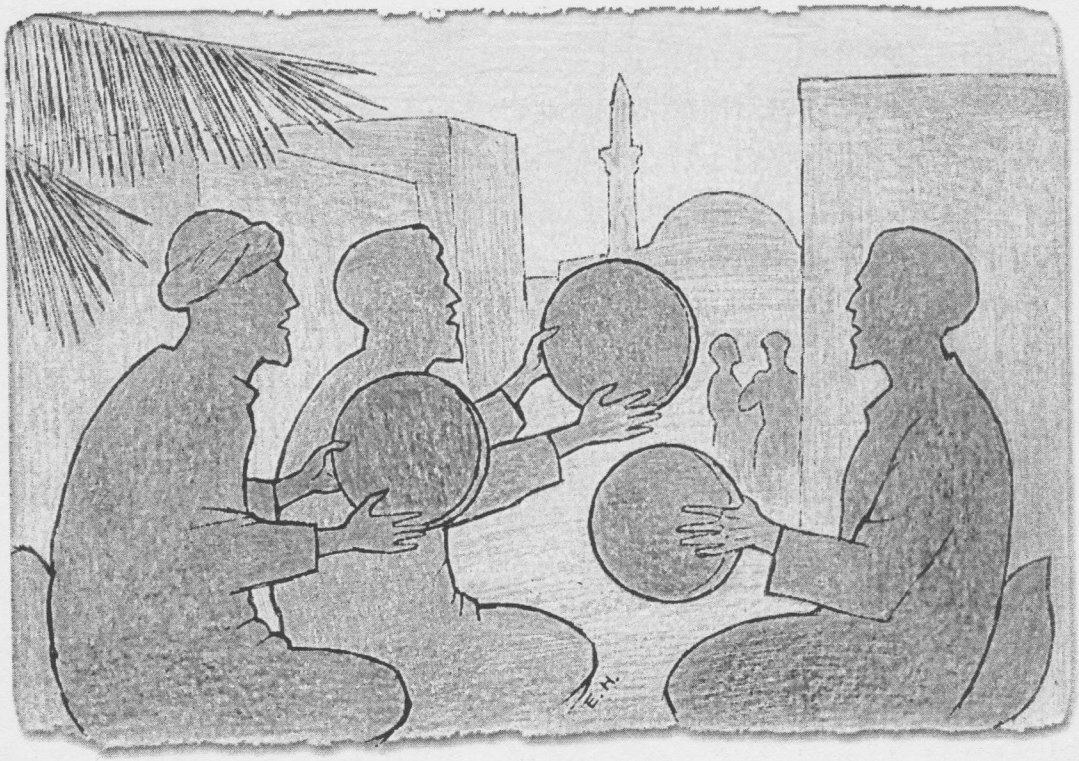

ljubavi prema Allahu i njegovom Poslaniku, te tvom nastojanju da uzimaš samo ono što je halal, što je dozvoljeno. Tako sam te zavoljela prije nego sam te upoznala."

"Čija si ti ćerka?"

"Ja sam ćerka vlasnika voćnjaka."

"Pa, je li tvoj otac meni lagao?"

"A šta ti je rekao moj otac?"

"Rekao da si slijepa, nijema, gluha i sakata i u noge i u ruke."

"Kako li je lukav i nemilosrdan moj otac, kada te je stavio na takav ispit. Moj Sabite, on te je silno zavolio, jer je on dobar čovjek i voli dobre i poštene ljude. Mene je odgojio da budem dobra i bogobojazna. Više mladića je dolazilo njemu da me isprose, ali je on sviju odbijao, sve dok ti nisi naišao, sa svojom pričom o jabuci. Kada je on vidio tvoju bogobojaznost i poštenje odlučio je da te oženi sa mnom, stavljajući te na ovaj nemilosrdni ispit, koji si ti s uspjehom položio."

"Ali, meni nije ni sada jasno kako je on tebe opisao, kao slijepu, gluhu, nijemu i sakatu, a ti si ma ša Allah, zdrava i lijepa."

"Što se mene tiče dragi Sabite, ja sam slijepa jer neću da gledam ništa što je Allah zabranio, gluha sam jer ne slušam ono što je ružno i ono što bi razljutilo Allaha, nijema sam jer ne govorim nikakvih zabranjenih govora i riječi. A sakata sam jer ne idem tamo

gdje je zabranio Allah, niti ću ikoga od Allahovih stvorenja oštetiti." (Vidjeste li kako je Allah nagradio Sabita za njegovu bogobojaznost i poštenje, još na ovom svijetu!? Dao mu je lijepu ženu, koja mu u svemu odgovara i koja će mu pomagati u njegovoj poslušnosti prema Allahu, a i mladu je Allah nagradio za njezinu dobrotu i poštenje pa joj je doveo Sabita, onakvog kakvog je samo poželjeti mogla, dok je samo sjedila u kući.)

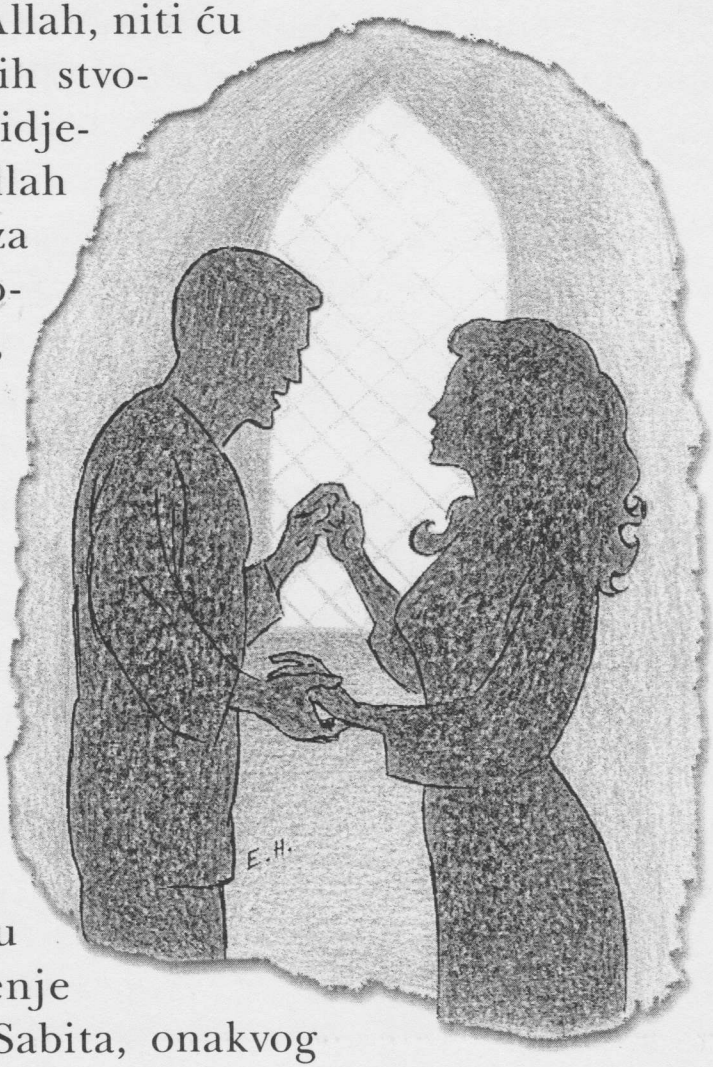

Najzanimljivije je to što je sve to Allah ostvario pomoću jedne obične JABUKE.☪

(*Napomena: većina istoričara saglasna je da je iz ovog braka rođen veliki islamski učenjak i imam Ebu-Hanifa.*)

Šala,duhovita dosjetka, mudra poruka iz koje se obično izvlači pouka, bitne su karakteristike svih priča o Nasrudin-hodži. One najčešće imaju namjeru da nasmiju, raspolože, ali i žigošu loše ljudske osobine: pohlepu, mržnju, laž...

Pored priča o Nasrudin-hodži, posebno je poučna "Priča o jabuci". Po mnogim muslimanskim historičarima ova priča govori o Sabitu, ocu Ebu Hanife po kojem je jedan od četiri mesheba (pravne škole u islamu) nazvan hanefijskim. Ovom pričom se želi kazati da samo ispravan život u skladu sa islamskim principima može polučiti uspjeh na oba svijeta.

"Priča o mula Idrisu" govori o iseljavanju Bošnjaka u Tursku koji tamo žele pronaći bolje uvjete života, ali ne nalazeći ono što su mislili da će naći, pribjegavaju maštи da bi bar tako uspjeli ostvariti svoje snove o boljem i lagodnijem životu.

(iz recenzije mr. Enesa Durmiševića)

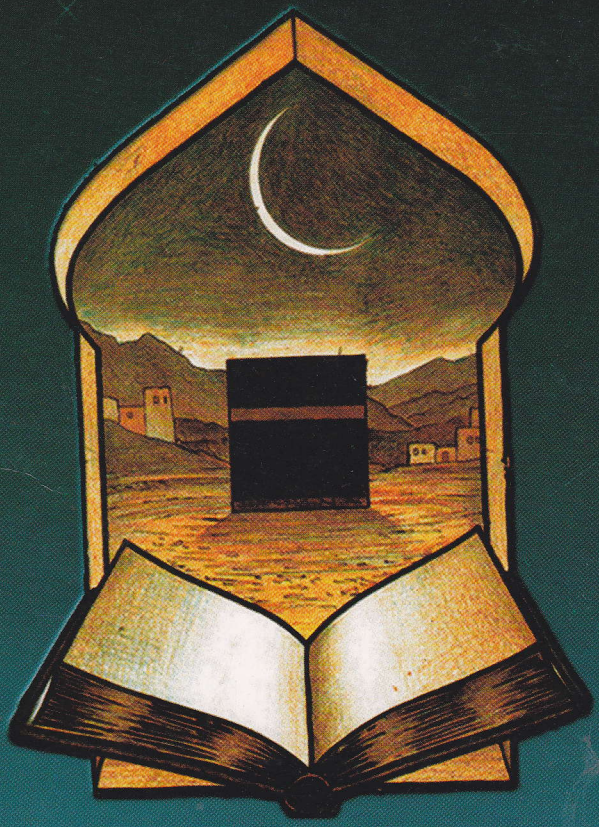

Izbor priča "Nasrudin-hodža i druge priče" sadrži osim hikaja o Nasrudin-hodži i nekoliko priča čiji glavni akter nije Nasrudin-hodža, ali koje su strukturirane po "nasrudinovskom principu". Sve te priče su pripovjedno uzbudljive, maštovite, pa i humoristične. Uz adekvatne ilustracije, ovaj izbor nudi djeci (i ne samo djeci) izniman čitalački učitak.

Knjigu, sa zadovoljstvom, preporučujem...

(iz recenzije književnika mr. Zilhada Ključanina)